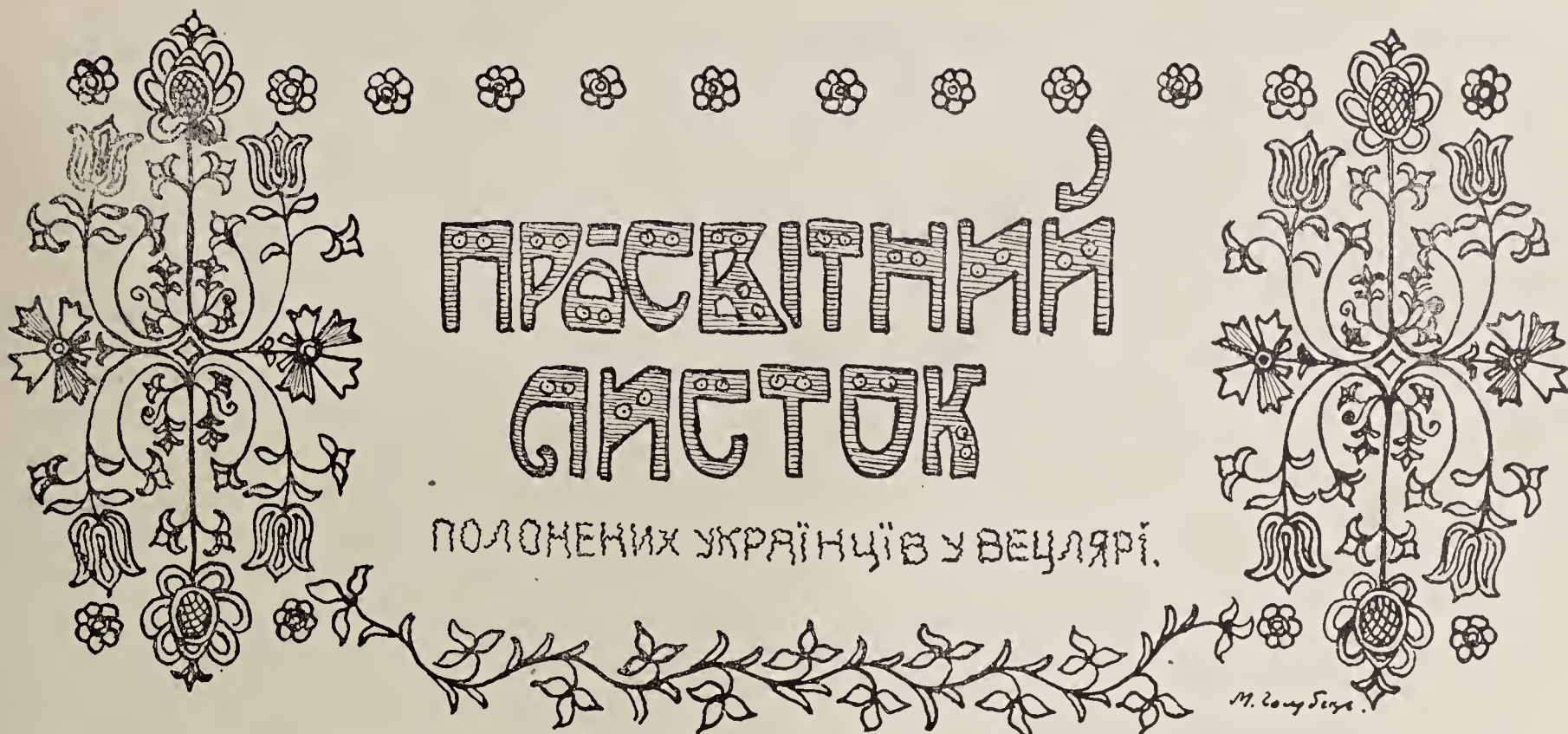

Виходить кожної неділі.

Ціна одного примірника 2 фен.

Дрібних рукописів редакція авторам не звертає.

Ч. 36.

Вецляр, 10. грудня 1916. р.

Р. II.

„Дума нічого иншого і не хоче“....

І знов в думі радять.... З далека від брудних, підземних окопів, не чують гуку, реву й тарахкотіння гармат, ні стону, зойку й нарікань покалічених.... Не бачуть, як мільони молодих, здорових людей топнуть в своїй же власній крові... І саме в цю страшну хвилю забалакала дума, знов заговорило правительство й заступники народні, але не про те, чого бажає нарід, не про потреби народу.

Починає говорити воєнний міністер Шуваєв про війну; хвалить вояків, що так здорово бють ся за „отечество“, вихвалює населення, підданих своїх, що своєю роботою помагають у війні, а далі бере міністер війни царя Миколу в оборону, мовляв—цар ніколи не хотів проливу крові й тепер він того не бажає... Це вороги Росії вже десять років готовили ся до цієї війни, думаючи завоювати для себе й поневолити цілу Европу...“

Слухає це депутат Марков і стидно мабуть йому самому стало, що воєнний міністер так невміло взяв царя в оборону, бо ж говорити про це, що цар ніколи не хотів проливу крові—зараз нагадує 1905 рік, а балакати, що хтось инший хотів завоювати цілу Европу і її поневолити—пригадує ціль Росії в цій війні, а це завоювати Константинополь і поневолити тих

Українців, які є в Галичині й на Буковині. Хто ж отже береть ся завоювати й поневолити чужі народи й землі? Сама ж Росія...

Коротко обміркувавши все те, Марков починає виправляти міністра війни: „правительство—каже—має сильну опору й оборону зараз в нашій думі й тільки на свою думу може правительство надіятися“....

По нашому треба бесіду депутата Маркова розуміти так: „Чи цар завинив, чи ні, про це не слід тепер балакати, коли ви маєте таку думу, яка є зараз. Прогрішіть ся чим небудь цар, чи правительство, то, як довго маєте таку думу, так довго можете бути безпечними перед народом, бо дума всі ваші (правительственні) гріхи перебере на себе“.....

Як так, міркує собі міністер маринарки то війну ми будемо вести аж до самого кінця... І я“говорив далше той міністер— вважаю за свій обовязок тут вам сказати, що ваша постійна поміч (значить—депутатів) для національної оборони є дуже потрібна“....

З того виходить, що загарбати землю чужу й поневолити український нарід, який живе в Галичині й на Буковині, або Турків в Константинополі є „національною обороною для московського правительства“.

Мілюков же почав лаяти правительство Штіурмера—начеб хотів сказати: „Ви всі без мене не стоїте й копійки“... За те ж розсердився Штіурмер і на другий день по всіх часописах московських бесіда Мілюкова була замазана....

Про щось більше балакати, дума не мала часу, бо зійшла ся тільки на пару день. В прочім над чимсь иншим радити ся не було й потреби, бо, як сказав депутат Родічев—„згідно з волею царя, армія буде воювати аж до самого кінця. А дума ні чого иншого і не хоче.... Дума зійшла ся тільки на те, аби подати свою згоду... що війна буде йти аж до самого кінця“...

Цар Микола дуже втішився із парад своєї думи й вислав телеграму до президії думи, де дякує за такий „патріотизм“ депутатів і каже: „Ми мусимо все віддати, аби наше діло закінчити“...

І згідно за волею царя й правительства, починає Росія „все віддавати, аби діло на чате довершити“...

Зараз і депутата Керенського, який брав участь на святі робітничому 1. мая, мають віддати під суд, а далі беруться й до Чхеїдзе з тим наміром, що „треба віддавати аби діло докінчити“...

Подольск.

Подорож до німецької школи.

Гурток полонених із пяти чоловік, переважно учителів таборової школи, відбув недавно подорож до німецької народної школи, що в сусідньому селі. О 8. годині ранку ми вже були перед гарною двоповерховою кам'яницею, що стоїть посеред села, в якій міститься двокласова школа. Кидається в вічі, що подвір'я при школі занадто мале та й те зо всіх боків оточене кам'яницями мешканців села; городу й садка нема. Нема нашого простору, не бачить дитина з вікна школи вільного степу, чи зеленого гаю. Зате помешкання школи дуже гарне в середині; чисті й просторі кімнати з великими вікнами, на яких повно квіток. На стінах портрети цесаря та різні історичні малюнки. Образів (святих) нема, бо мешканці села—протестанти. Школа має дві класи, але під час війни обслуговує її лише один учитель. Останній працює тепер у другій класі з 8 до 10 г. ранку, а в першій з 10 до 12 годин; перерви (паузи) 10 і 15 хвилин.

Спершу ми зайшли, рівно о восьмій годині ранку, до 2 класу. Діти чемно привітали нас, промовивши в один голос: „guten tag!“, після чого сіли всі разом, мов по команді. Була як раз лекція німецької мови. В старшій групі (друга класа ділиться на 3, а перша на 4 групи) читали виконане на письмі дома завдання. Учні самі робили уваги, зле чи добре завдання виконано. Наша присутність не вязала ні дітей, ні вчителя. Діти відповідали голосно, влучно, сідали й вставали швидко, в три такти доставали й ховали зошити, книжки й інші річч. Розум, сприт і меткість дитини видко по кожному їхньому рухові. Коли учень зробить помилку, всі, хто це помітив, підносять до гори руку на знак, що хочуть поправити. Сам учитель майже ніколи не має потреби зупинятися над похибками, бо се роблять за його дуже пильні учні. За кожним рухом учителя вони уважно слідкують, як то кажуть, пасуть його очима; вчитель рідко називає дитини на ймення, а все показує пальцем на того, кого запитує. Се робить учнів дуже уважними. Взагалі вчитель намагається говорити мало; як дотепний дірігент, він лише кермує класом при допомозі рухів, таблиць і т. п. Після письменої роботи декламували вірші й читали прозу. Учитель користується з кожної нагоди, щоб завести розмову про патріотизм. Все це робить ся щиро, дотепно й діти справді виховують ся в любові до своєї батьківщини. В такий самий спосіб ведеть ся наука мови і в першій класі, яка складається з чотирьох груп. Година арифметики була дуже цікава в обох класах. Ми не могли начудоватися, на скільки здібні до рахунків німецькі діти. Вони легко справлялися з дуже трудними завданнями на відсотки (проценти), з якими не може дати собі ладу наш дорослий пересічний інтелігент.

Мимоволі переносився думками на нашу далеку безталанну Україну, до брудної й тісної школи, до затурканих, обдертих дітей, від яких слова не можеш добити ся.

Між учителем і учнями повна згода; відносини, як у зразковій родині. Вчитель не дозволяє собі прикрикнути на дитину, не то щоб покарати. Кари, правда, допускаються, але їх нема потреби вживати, бо найбільша кара для дитини, се коли вона не може відповісти на запит учителя. Було скільки випадків, що діти плакали в наслідок того, що не змогли подолати якоесь трудне питання.

Діти починають ходити до школи з шести років. Вакації дуже короткі, а саме: на Різдво 10 день, на Великдень 14, зелені свята 5, косовиця 14 і на час, коли викопують картоплю, 4 тижні. А в нас діти не бувають у школі майже цілу весну, літо й осінь. Не диво, що й наслідки інші.

Німці давно вже звернули увагу на велике значіння народної освіти й прикладають усіх сил, щоб поставити сю справу як найкраще. Після останньої франко—пруської війни р. 1870 Німці з погордою казали, що Французів побив німецький народний учитель. Ті ж самі слова напрошують ся й тепер, коли бачиш, як не так численний, але добре вихований, освічений і дисциплінований народ із успіхом бореться проти майже цілого світа.

Д. Волинян.

Горе матери.

Мала я сина—дитину єдиную,
Ждала на старість для себе підпорц,
Та й не діждалась—прийшлося сиротиною
Вік доживати в великому горі.

В військо забрали сина мого милого...
Щож мені бідній на світі робити?..
Муки серденька з жалю наболілого,
Й трохи мені не дають відпочити...

В чорную днину з сном розпрощала ся:
Вже мені його не бачить ніколи...
Ждала хоч вісточка, ні—не діждала ся...
Деж ти, коханий мій сину-соколе?

На риковській шахті.

З вечора почав трусити ріденький сніжок, що падав, мов листочки цвіту у вишневім садку, як прийде їм черга осипатись. Але чим пізніше ста-
новилося, тим густіше падав сніг; піднімався ві-
тер, починало свистіти за вікном. О півночі підня-
ла ся страшна завірюха, заревла застугоніла, мов
у пеклі.

Левко ще не спав, як почув ся плач за вік-
ном, але коли він вийшов на двір і окликнув, то
ніхто не обізвався. Щож воно плакало?—вертаю-
чись в хату думав Левко.—Хіба може дитина чия
заблудилась, а може мені так тільки почулось?...

О, як він цей плач зтурбував мене, що тепер
не можу й заснути, а завтра ж треба йти на ро-
боту!

Боже, Боже! як тяжко робити в цій страшній
шахті. Вже два роки пройшло, як кум пішов на
роботу в цю ж шахту та більше вже не вернув ся
до своєї сім'ї. А Бог його знає, чи не станеть ся
й зі мною те, що з кумом?...

Думаючи над цим страшним випадком, Левко
ще довго не міг заснути і тільки майже перед
гудком заснув.

Довго не прийшлося Левкові спати. Прокри-
чав гудок, жінка зхопила ся з ліжка, одрізала

Знаю, ох! знаю... нема мого Якова:
Люде чужії мене сповістили...
Жертвою бою під мурами Кракова
Впав мій синочок, орел сізокрилий...

Мов та зозуленька, я, безталанная,
В світі лишилась одна—одинокка...
Доленько люта, сліпа, невблаганная,
Як же ти мене караєш жорстоко!...

К. М-ий.

Куропаткін грає комедію.

Недавно тому вислало московське правитель-
ство Куропаткіна в Туркестан, щоб він назбирав
там молодих здорових Сардів, які пішли би в
одини за „царя й отечество“... Сарди не дуже то
брали ся ратувати велику Росію, але для чого ж
Куропаткін? Міркував, міркував і зговорив ся зі
своїми прислужниками—інспектором школи Таш-
кенту й Сардом Ходсаєвом мовляв, скличемо грома-
ду, нарід і ти, пане інспекторе, зачинай лаяти Сардів
по московськи, а я Куропаткін, як їх губернатор,
буду обороняти від твоєї лайки. Ну й скликали
людей. Інспектор школи починає лаяти Сардів:
„Немає—каже—більше піде такого нікчемного на-
роду, як в Сарди—це нарід злодійський, лїнливий,
працювати не любить, не має ніякої культури, на-

кавалок сухого хліба, налила в пляшку холодного
чаю й почала Левка будити: „чоловіче, чоловіче!
та вставай же, бо гудок уже прокричав, а ти все
спиш!“.

Левко перевернувся на другий бік і заснув
мов його ніхто й не будив.

Але жінка не дала йому спати, підійшла до
ліжка зтягла з Левка порване рядно й почала
докоряти:—Бога ти, чоловіче, не боїш ся, ти тільки
подумай своєю головою, що ми будем їсти коли
ти не підеш на роботу! Скоро прийде получка, а
в тебе ще немає нічого заробленого, чи ти хочеш
нас поморити голодом, їх он шестеро; вони й во-
лося на голові обірвуть...

— А... та одвжись від мене, бо я ще майже не
спав, цілу ніч якісь погані думки лізли в голову
й не давали спати.

— Та як же воно буде, хіба ти не думаєш йти
на роботу, хіба ж ти не знаєш що їсти немає
нічого, чи хочеш, щоб діти пухли з голоду?...

— Я тобі кажу—одчинись, геть з твоїми дітьми!
я не піду сьогодні на роботу, тяжко мені на душі,
я хворий, змучений проклятою роботою...

— О, Боже!... та як же ти думаєш, та хіба ж
можна не йти на роботу, коли нічого дати їсти
дітям, немає в що одягти, за поріг вийти... Скіль-

рід темний і навіть неспосібний до служби воєнної... Як тільки закінчив інспектор свою бесіду, виступає Куропаткін перед наряд і ніби-то сташно обурений на інспектора говорить: „Це все неправда, що балакав вам інспектор. Наш наряд, Сарди, є дуже працьовитий, який сновняє свої обов'язки дуже точно; ніхто не може сказати, що ми не маємо культури, ніхто не сміє нам говорити, що ми, Сарди, темні й до воєнної служби неспосібні, бо ми на ділі покажемо, що Сарди—се найліпші вояки...Ходсаєв же так і потакує Куропаткіну.

А наряд? Наряд собі обурився за клевету й лайку на інспектора, та дякує Куропаткіну, що він так „вступаєся й боронить наряд“. Знов Куропаткін радіє, що вдала ся йому комедія і зараз того самого тижня вислав одну роту Сардів ув окопи...„за отечество“.

Л.

Із таборового життя.

Т-во „Січ“. У четвер, 30. листопаду відбула ся товариська вечірка зі співами, гумористичними оповіданнями та деклямаціями.

Співали січові та народні пісні, деклювали з Руданського, Глібова, і инш. Вечірка розпочала ся й закінчила ся співом: „Ще не вмерла Україна“...

Прийнято нових членів 8. Т-во дало відпустку голові січової управи на поїздку до Раштату. Свої обов'язки голова передав на той час писареві.

В суботу, 2. грудня відбули ся січові вправи в гімнастичній салі в 10. бльоці. Музика, як і тамтого разу, не грала з тих же незалежних від нас причин. Гімнастикували й машерували під власний спів. Січовиків є тепер 86. Січовик.

Т-во „Сільський Господар“ 1. грудня відбуло загальні збори. Після звітів управи й ревізійної комісії був вибраний новий заряд і ревізійна комісія. Було піднято питання про деяких членів, котрі не ходять на лекції. Висказували ся, щоб таких членів виключити з організації, але до якоїсь ухвали не дійшли, а передали се питання на обговорення управи, з тим, щоб вона винесла свій погляд на се питання на слідуєчих зборах Т-ва.

Після вільних внесень т. Ч. прочитав реферат: „Боротьба за землю в Росії“, який дуже зацікавив присутніх, але за браком часу дискусії відложеної на слідуєчий день.

На зборах присутніх членів було до 80 душ.

Взагалі т-во увійшло в нормальне життя. Два рази відбуло вже семінар, яким так люди цікавлять ся. Засідання управи й загальні збори відбуваються нормально, лекції відбуваються справно. Членів дотепер є 189. З минулої середина т-во почало провадити читання в інвалідів і сподівається, що сі читання принесуть їм велику користь.

Ч.

Віче. В суботу, 2. грудня, відбуло ся чергове віче з денним порядком. 1) Світові події і 2) Вільні внесення.

ки ти за цей місяць заробив: цілого пів місяця проходив у больницу з ногою, а тепер тільки почав робити і вже кажеш, що хворий... Нащо ж ти тоді женив ся, нащо голову мені зав'язав?... А може хочеш, щоб я дітний послала по-під вікнами хліба просити—так ні, не діждеш, не буде по твоєму!... Іди на роботу!

Не витерпів Левко, хватили жінчині слова його за серце, тяжко здихнув і хутко встав. Не вмившись, мовчки одяг ся і пішов на роботу.

Йдучи до шахти, Левко не перестав думати про той невідомий плач, що почув ся в ночі; хотілось остановитись, подумати, але слова жінки гнали, не давали обмірковувати те, що гнітило Левка. А коли згадав про діти, то підбігцем пішов до шахти, щоб не опізнитись на роботу.

Не чув ся, як в будинок ускочив, де вже була робота: раз у раз кліть спускала людей в шахту, мов у прірву. Люди всі були худі, чорні, обірвані, на лицах був страх і непросвітна темнота.

Прийшла черга й до Левка. Закрутилось у голові, потемніло в очах, але ради не було,—голод гонив на кліть і тільки десь глибоко ворухнула ся думка: „вернутись, вернутись і більше не приходити до цього пекла, що губить людей...“

Став на кліть. Серце трепетало в грудях, мов хотіло вискочити, щоб тільки остановити Левка,

не пустити його в шахту. Але бовкнув дзвоник, кліть підняла ся в гору, а потім, мов та куля, полетіла на низ. Зашуміло в голові, зупинили ся думки і серце захолонуло. Далі кліть почала тихо, тихо спускатись.

Душно стало, зачув ся страшний клекіт внизу, а через хвилину зі страшним тріском і згуком вдарив огонь під кліть і... все прапало!... Все охопив огневий вибух. (Мабуть якийсь бідолаха хотів закурити, або розбив скло в ліхтарі).

Ніхто не остав ся живим з тих, що спустилися на низ. Підземний бог зробив своє діло: згоріло майже триста душ. Огонь вилетів на верх, запалив будинок, щоб докопати своє страшне діло. Через десять хвилин майже весь наряд збіг ся людей ратувати.

Левкова жінка теж прибігла, але її не можна було пізнати: без платка, волосся розтріпалось, очі страшні, зупинились, не моргнуть.

—О!я—злюдійка, зарікте мене, я чоловіка спалила!...

Хотіла кинути ся в огонь, але люди не пустили.

—Не пускаєте, то знайте Левкову жінку! вона спасе свого Левка!—і побігла геть од шахти, але не до дому, а до дірки, з якої вилітав огонь. Добігла, озирнулась кругом і... кинула ся в дірку...

Діти теж бігли і бачили, як мати плигнула у прірву...

В-лий.

Голова віча оповістив присутніх, що про таборові справи, хто що має може внести на вільних внесеннях.

Про світові події оповідав т. Л-ий, з слів якого присутні довідалися, що на західнім фронті бої трохи ослабли після довгого сильного напруження. На сході, на російському фронті, боїв зовсім немає, стоять спокійно, крім Карпат, де російські війська сильно напірають, але, як видно, своєю офензивою вони не стараються проломити фронт, а тільки, аби одтягнути німецько-австрійські і болгарські війська од наступу на Румунію, аби хотіли трохи улегшити положення її. Англійське правительство потішає Румунію великими російськими силами, ніби йдуть на підмогу, але то є тільки слова.

На вільних внесеннях т. К. оповістив про одержання дуплікату на три транспорти хліба.

На вічі було до 500 люда.

Л. Л.

Кооперативна чайня. 3. грудня відбули ся звичайні загальні збори членів кооперативної чайні. На збори явилось досить значне число пайщиків, понад 400 душ. В такій кількості не було зборів вже більше 3-х місяців, бо багато членів було на роботі, та навіть і тепер ще є на роботі не менше 500. членів. Зібравшись в чайню о 1½2. години дня збори вибрали голову для провадження засідання, який оголосив такий порядок дня:

- 1) Читання протоколу,
- 2) Звіт управи і ревізійної комісії,
- 3) Розділ зиску за листопад,
- 4) Вибір нових членів до управи і ревізійної комісії,
- 5) Вільні внесення.

Протокол був прийнятий без поправок. При звіті управи і ревізійної комісії виявилось, що за листопад на крамі наросла надвижка на 70 мар., але це добре було пояснено тим, що обгортковий папер не йде в розцінку, а коли приходить ся продавати крам, то він іде на вагу разом із крамом в одну ціну з ним і тому вийшло, що папер своєю вагою на 70 марок зробив надвижку на крамі. При 3. точці, розділ зиску, розвинула ся широка дискусія. Тут згадали й померлих товаришів, і хорих, і тих, що на роботі, й тих дітний, що взяті з окупованих земель українських, і рідну Україну, і свято Різдва, що наближаєть ся й инш. Отже зиск поділили так: 1) дивіденди на паї по 20 ф., разом 268 м. 20 ф., 2) до запасного капіталу 123 м. 24 ф., 3) на волінські школи 50 м. —ф., 4) на т-во „Воля“ 10 м. —ф., 5) на фонд українського сина 10 м. —ф., 6) на дітний, що взяті з окупованих земель і знаходяться в таборах австрійських 30 м. —ф., 7) нагороди член. управи за місяць листопад 69 м. —ф., 8) на різдвяне свято 100м. —ф., разом—660 м. 44 ф.

Поділивши зиск, вибрали 3-х членів до управи і ревізійної комісії.

При вільних внесеннях виникла справа, як би організувати такий комітет, котрий би міг доставити з нейтральних держав продукти живности для табору. Справа ся заняла чимало часу і нарешті вибрано управу із 7 членів, котра з 8. грудня має почати приймати грошові паї для здобуття тих про-

дуктів. Один пай рівняєть ся 1 марці. Паї приймають ся в необмеженій кількості.

Збори закінчили ся о 6-ій годині.

Пайщик Патлах.

Генеральна Старшина. 4. грудня, в понеділок, відбуло ся чергове засідання Генеральної Старшини. Прийнято звіти з діяльності таборових організацій за минулий тиждень та залагоджено звичайні біжучі справи. Якихсь цікавих ухвал не винесено.

С. К-ий.

Віче. В середу, 6. грудня, в Народному Домі, під проводом „Просвітної Громади ім. М. Драгоманова“ відбуло ся віче. Предметом віча були промови на питання про польську справу, про небезпечну для нас, Українців, політику польських панів та про те, як ми до цієї політики ставимо ся.

На віче зібралось понад 600 люда. З промовами виступало 11 промовців, які, один одного доповнюючи, вияснили, як стоять для нас зазначені питання й яке наше до того відношення.

Тов. С., нагадуючи про те, що границі новоутвореної польської держави ще незазначені, повідомляє віче про недавню заяву польських політиків розширити як найдалі територію Польщі в дальшому ході цієї війни. В який же бік це поширення Поляки собі уявляють? Розумієть ся, не в бік Німеччини, Австрії або Росії, а тільки на наші землі, на Україну, на Волинь, Поділля, Підляшє.

Поляки історичні наші вороги. Ми памятаєм Б. Хмельницького, Гайдамаччину і всю боротьбу за визволення зпід ляхського іга. Ми не уживемо ся під пануючою рукою Поляків і бажаєм дістати для себе повну свободу, а не йти з вогню та в полум'я.

Тов. К. рішучо заявляє, що не буде того, щоб Поляки знову піймали нас в свої руки. Се пахло би великим неспокоєм, се могло би викликати другу Гайдамаччину. Ми, як і всі, хочемо миру й тому застерігаємо від прилучення нас до Поляків. Хай Поляки дадуть порядок у своїй землі, а не простягають руку по нас.

Тов. Б. вказує, що хоть Поляків багато менше, ніж нас, але коли ми будем мовчати, то вони можуть сісти на нас, можуть підорвати наші сили. Поляки є наші ласі сусіди й обставини економічні пруть їх зі своїми загребущими панам на наші землі. Але хай вони памятають, що коли вони не утримають себе від старої політики, то буде те, що вже було. Ми мусимо голос свій подати та застерегти від небезпеки.

Тов. Т. влучно підніс думку про тих наших земляків, які думають, що всі ці наші балачки є пуста річ, бо—мовляв—як були під Росією, так і далі будем і нема тут чого турбовати ся. Але ж ці земляки тяжко помиляють ся, бо те, що наступає, страшенно може відрізнити ся від того, що було. Головне, про що ми повинні дбати є те, щоб з одного ярма не потрапити ся в друге. Польське ж ярмо ми добре знаємо. Поляки можуть красно промовляти про „братерську справедливість“ з їх боку до нас, але ж по нашій минувшині та по сучасному життю в Галичині можна бачити, що то за

„справедливість“. Досить згадати про утиски на українські школи в Галичині, про польських урядників, про криваві вибори, про провокації й шпібениці під час цієї війни з боку тих „справедливців“. Тому ніяким способом не можемо згодити ся на польське панованне над нами. Наше рішуче жадання є тільки за самостійне порядкування на своїй землі, для чого ми маєм і розум і силу.

В тому ж напрямі говорить тов. Я. і пропонує виразити через Союз Визволення України словесний протест проти польських намірів що до нас.

Тов. Л. говорить, що з тим людом, який про себе мовчить, роблять те, що робили раніше з рабами. Свідоміці нації, свідоміці робітники західної Європи нині стремлять, щоб мати голос в справах держави, в справах народу і не дивлять ся байду-жо на національну самостійність. Тільки робітники самостійної нації мають до своєї розпорядимості всі средства до боротьби за поліпшення свого становища. А тому Польща хай буде в себе, а Україна не хоче собою доповнювати „історичної“ Польщі.

Ще промовлявши т. т. і всі однодушно сходили ся на кличу: „Геть польське панованне з української землі!“

Під кінець т. С. читає резолюцію протесту, яка формулована в слідуючих словах:

„Ми полонені Українці Вецлярського табору відносимо ся до Союзу Визволення України і прохаємо від нашого імені рішуче протестувати проти можливого прилучення українських земель до польської держави.

Починаючи від Холмищини й Підляся на південь і схід лежать землі осібно від Поляків українського народу, які землі політі потом і кровю наших предків і які історично належать Українцям.

Тому ми, як Українці, разом з Союзом Визволення України добиваємо ся, щоб з тих українських земель, які є вже відірвані й ще можуть бути відірвані від Росії, створити осібну Українську Державу і на ряду з иншими державами хочемо бути незалежними господарями на своїй землі“.

Резолюція ставить ся на голосованне й одногласно ухвалюсть ся вічем. *В. Г.*

Т-во Старших ім. І. Мазени. 6. грудня відбуло надзвичайні загальні збори. На збори т-во запросило фотографа, який зфотографовав збори т-ва, а потім уже приступили до рішення справ. Зпочатку, вирішили ріжні адміністративні справи, а потім давались звіти з діяльності бльокових організацій. Ухвалено, щоб кожен старший носив на рукави національну (жовто-блакитну) відзнаку. Принято кілька нових членів до т-ва.

З засідання всі старші з пожежними ходили розглядати пожежні крани і прилади, щоб на случай пожежу кожен міг сам відкрити кран.

Пат.лах.

Співацький гурток т-ва ім. М. Лисенка. За останні часи гурток не мав змоги робити концерти, або приймати участь в театральних виставах, бо було багато незалежних від товариства причин, ради яких приходило ся лише присвятити цей час, на

підготовку тих сил, що є, до будучої праці. Отже поки що гурток є занятий щоденними пробами співу, які відбуваються від 3—4. год. щодня. Та ще виконує свій скорботний обов'язок, провозжаючи померлих товаришів на місце останнього спочинку. На разі, хор т-ва має на меті значно побільшити свій склад, для чого прохає всіх т.т. полонених нашого табору, що мають голоси і люблять рідний український спів, зголошувати ся в таборі до голови гуртка, тов. Гловацького у 2. бар., 2. бат., а з робітничих команд—до голови Генеральної Старшини. *Г.*

ВІЙНА.

(від 29. до 6. листопаду 1916.)

Семигородсько-румунський фронт.

Крім маловажних перестрілів над Соммою, та невіддаленого наступу Росіян на турецькі війська над Золотою Липою головні події творять ся в Румунії. Росіяни наступають там від Молдавії, від Буковини, аж до Пешті на лісові Карпати, а Румуни хочуть заступити дорогу до столиці своєї держави, Букарешту. Але пімецько-австрійсько-болгарська армія йде доосереднім наступом, наступаючи з заходу, з півдня і з півночі. Дня 3. грудня зійшли ся ті армії над річкою Аргезуль, що хоронить Букарешт від заходу. Армія з Крайови під проводом Кюне, армія з Шітешті під проводом Крафта, армія з Камполюнгу під проводом фон Моргена, армія з Александрії під проводом Коша зійшли ся в області річки і розбили у великій битві румунські сили між рікою Неяловою, й Аргезуль під Букарештом. Від 29. листопаду до 6. грудня попало в полон 33,224 Румунів і Росіяни на тім терені. Опріч сього здобули Німці 10 лokoмoтив. 850 возів залізничних, 6 кораблів, 79 плотів з ячменем і кукурузою, 80 гармат, 100 возів з амуніцією. Великі стада, волів свиней великі запаси збіжжя і кукурузи віддали під особний господарський штаб, що має розділити і розпорядити сими запасами та доставити союзникам. Сі здобутки такі великі, що облягають союзникам провадити спокійно війну без огляду на бльокаду (окруження) Англії. Землі румунської самого чорнозему захопили 45,000 км., що родить пшеницю.

Тепер приступають до облоги Букарешту, який може боронити решта румунського війська, та з його втратили Румуни 320,000, себто половину з верхом. Букарешт має в обводі 72 км., на борзї поставлених фортів 18, межифорткових укріплень 18, з яких 4. найспільніші звернені на схід до Росії.

Крім наступів російських в лісових Карпатах на Семигород—ніде не було рішачих боїв. Ті наступи сильні, але не змогли досягнути сього, щоб відвернути злуку армій під Букарештом і поразення Румунів над Аргезуль.

Вісти з Росії й зі світа.

БЕСІДА ТРЕПОВА НА ОТВОРЕННЮ ДУМИ.

Новий президент міністрів в Росії Трепов зі сторонництва лібералів говорив бесіду 3. грудня с. р. при отворенню думи слідуячого змісту: "Цілий світ знає, що не Росія зачала війну і не на неї спаде відповідальність за потоки крові. Мусимо заявити знову, що не перестанемо воювати аж до повної перемоги і не заключимо миру окремого без наших союзників. Росія і її союзники не пощадають останнього жовніра й останніх средств, поки сила ворога не упаде зломана,—а до сього треба помочі цілого краю і всього народу! Нас чекає перемога: ми мусимо здобути Польщу в історичних границях і злучити з Росією (то є Пруси, Познанщина і Шлезк). Ми мусимо мати вихід на море і забрати ключі до Босфору і Дарданелів, де київський князь Олег прибив щит на брамі Царгороду. На се дала нам запоруку Англія і союзники 1915. року, що Росія має право на ті морські проливи і на Царгород. Ніколи не було більше рішальної хвилі, ми мусим ворога цілою нашою силою побити. Хоч як би сильні були удари, а вкінці прийде на півдні наша перемога!" (Або буде Україна! Ред.)

МІНІСТЕРІАЛЬНА КРИЗА В АНГЛІЇ.

Наслідком поразення Румунії, англійський міністер війни, Джорж, вручив свою просьбу о димісію, бо є невдоволений нерішучістю і отяжілістю в кермуванні війною. Се є виступ проти Аскіта. Його димісія скінчила ся його перемога, він став диктатором (необмежним володітелем) у Англії на час війни. Або пан, або пропав!—бо вже й Англії не стає поживи: Іспанія заборонила вивіз, Америка не хоче висилати під напором робітників і дорожні і пре до миру в своїм інтересі.

СТРУНИ ТРІСНУЛИ В ГРЕЦІЇ.

Почвірно порозуміння зажадало видачі зброї в Греції через французького посла Фурне до 1. грудня. Того дня вийшли жовнірі їх в Пірею (пристань) і машерували до Атен (1. грудня) та загородило їм дорогу грецьке військо. Цілий день (1. грудня) острілювала флота Атен, а війська стріляли до себе. Прихильники Венізелоса счинили розрухи, які здавило грецьке військо. Посли вели переговори з королем, який зарядив мобілізацію військових сил на ново. На разі завішено зброю. Але полягло 2 офіцери, 74 жовнірів, переважно Італійців, 94 ранено, а 40 дістало ся до неволі. По стороні греків 3 офіцери і 29 жовнірів вбито, а 54 ранено. Серед Греків стануло так, що якби король сказав видати зброю, то військо його не видасть. Перетягнули струни і—готово на зме повернутися!

ЧОМУ АМЕРИКА ХОЧЕ МИРУ?

Америка пре до миру, але стоїть по стороні Англії. Вона знає, що небагом прийде до розправ з Японією о пановання над Спокійним океаном. Її союзником буде Англія. Росія буде по стороні Японії ізза союзу з нею. Німеччина готова також бути по стороні Японії. То треба такий мир перевести, щоби Англія вийшла сильною.

МОБІЛІЗАЦІЯ ВСЬОГО НАРОДУ В НІМЕЧЧИНІ.

Ухвалено в парламенті мобілізацію всіх сил від 17—60 року до військової підмоги. До того вчислено і жіночу поміч. Таку саму ухвалу має перевести Австрія, Турція і Болгарія.

НОВЕ ПОКЛИКАННЯ РЕЗЕРВІСТІВ В РОСІЇ.

Італійські часописи подають вість з Петербурга, що Росія покликала під оружжя 39 річників резервістів.

ТРУДНОСТИ ДОСТАВИ ХАРЧІВ У РОСІЇ.

З Християнії (в Норвегії) доносять: Тепер панує криза транспорту (перевозу) в Росії. Трудности такі великі через брак ладу, через що грозить Росії катастрофа в цій зимі.

Останні вісти.

Дня 6. грудня нашіла вість, що союзні війська окружним наступом під геніальним проводом Макензена і Фалькгейна взяли 52. твердиню, столицю Румунії Букарешт. Вона має 320. тисяч мешканців. Над укріпленням її працювало 60,000 цивільних людей. Всіх полонених Румунів взято до неволі 100,000, від початку війни. Рівночасно з півночі війська захопили місто Сінаю і Ілешті, на північний схід від Букарешту, осередок нафтового терену і дистиллярні румунської нафти.

ЖЕРТВИ.

На пам'ятник померлим полоненим.

З роб. ком. Штейнбах, від т. т.: М.—1 м., Т.—50 ф., М.—50 ф., Т.—50 ф., А.—50 ф., С.—20 ф., І.—20 ф., Ст.—10 ф. разом—4 марки.

Від роб. ком. Бринінгауз—17 марок.

Переписка редакції.

Т. т. Б-к і У-н, роб. ком. Обергайн. Ви будете повернуті до табору.

Тов. Ч-ну, ком. Бікельгайм. „Просв. Лист.“ і інші часописи Вам посилаємо; книги також пошлемо.

Тов. Б-ко, ком. Кіркінрод. „Просв. Лист.“ Вам висилаєть ся. Про своє бажання що до свят подайте ліпше заяву на місті.

Т. т. роб. ком. Штейндорф. Часописи Вам посилаємо.

Тов. К-ку, Альтештедтен. Часописи Вам посилаємо.

Т. т. роб. ком. Оббернгофен. Добре. Будемо менше примірок висилати.

Тов. М-ку, у К.-Л. Бромбах. Часописи й переклади Вам послані.

МІСЯЧНЕ ЗВІДОМЛЕННЯ кооперативної чайні за м. листопад 1916. року.

ПРИБУТКИ.

РАХУНОК КАСИ.

ВИДАТКИ.

	мар.	ф.		мар.	ф.
Решта на 1. листопад.	1314	62	Куплено краму	1279	27
Продано краму	6370	67	Виплачено боргу	3420	79
Скидки з рахунків	1	49	Вернено паїв	—	90
За банки від краму.	7	26	Видано дивіденди	62	30
Паєвих	68	40	Видано жертв.	142	30
Внесено вкладів	5	—	Канцелярські прилади	14	33
Жерт. на фонд українського сина	15	—	Куплено майна	15	30
На волинські школи.	1	90	Торгові й інші трати.	25	02
На дітей утікачів	—	15	Видано заповоги прислужі й робітниц.	149	50
Ріжних сум	—	10	Нагорода членам управи за жовтень.	60	—
			Ріжні суми	10	—
			За часописі	4	84
			Решта на 1. грудня.	2609	94
Білянс	7784	59	Білянс.	7784	59

ПРИБУТКИ.

РАХУНОК КРАМУ.

ВИДАТКИ.

	мар.	ф.		мар.	ф.
Решта на 1. листопада	2164	89	Продано краму	6370	67
Куплено в борг	4215	14	Витрачено краму на упр. присл. й роб.	62	15
„ „ за гроші	1279	27	Зіпсовано краму	7	70
Поправки	—	20	Поправки	—	20
Остаток краму	70	66			
Загального зиску за листопад	920	57	Решта на 1. грудня	2210	01
Білянс.	8650	73	Білянс	8650	73

ПРИБУТКИ.

РАХУНОК ЗИСКІВ І СТРАТ

ВИДАТКИ.

	мар.	ф.		мар.	ф.
Канцелярські трати.	14	33	За банки від товару	7	26
Закуплено майна	15	30	Скидки з рахунків	1	49
Торгових трат	25	72	Злишку краму	70	66
Запомог. служащ. і робітникам.	149	50	Загального зиску за листопад.	920	57
Винагорода управи за жовтень.	60	—			
Для часописі	4	84			
Витрачено краму на служ. і робіт.	62	15			
Зіпсовано краму	7	70			
Чистого зиску за листопад	660	44			
Білянс.	999	98	Білянс.	999	98

А К Т И В.

БІЛЯНС на 1-е грудня 1916. року.

П А С И В.

	мар.	ф.		мар.	ф.
У касі готівки.	2609	94	Капітали:		
Краму	2210	01	Пайовий	430	20
			Вклад	80	—
			Нерухомий	30	—
			Запасний	930	30
			Фондовий	193	27
			Борг	1042	05
			Невиданої дивіденди	560	31
			„ „ жертвен.	893	68
			Чистий зиск за листопад.	660	44
Білянс.	4819	95	Білянс.	4819	95

Ч Л Е Н И

	Членів	Сума паїв.	
		мар.	ф.
На 1-е листопада було членів	1122	362	70
За листопад вписалося	222	68	40
„ „ виписалося	3	—	90
На 1-ше грудня числиться членів	1341	430	20

УПРАВА.